

Medisinere tilbakeviser Dahls påstand:

Quislings hjerne uskadet

Vidkun Quisling ble ikke utsatt for livstruende lege-eksperimenter i 1945, sier medisinske fagfolk.

ULF ANDENÆS

Den norske NS-førerens hjerne kan ha blitt ødelagt av legenes eksperimenter, uttalte professor Hans Fredrik Dahl da han presenterte sin biografi om Quisling tirsdag.

Dahls påstander er forbløffende og uriktige, svarer ekspertene.

I forbindelse med rettssaken som endte med at Quisling ble dømt til døden for landssvik, undersøkte en gruppe medisiner ham for å se om en mulig hjerne-svulst kunne ha forårsaket det de antok var en personlighetsforandring hos tiltalte. Undersøkelsene var yt-

terst smertefulle og satte Quisling så sterkt ut av spill at han ikke var i stand til å forsvare seg skikkelig i retten etterpå, fremholder Dahl. Quisling ble underkastet eksperimenter som i dag må anses livstruende, mener han.

— Dahls beskrivelse er meget misvisende og nokså ufin overfor den høyt respekterte fagmannen Georg Monrad-Krohn som ledet undersøkelsen av Quisling, sier professor Helge Nornes, sjef ved Nevrokirurgisk avdeling på Rikshospitalet.

— Quisling ble på ingen måte utsatt for eksperimenter, og hans hjerne ble ikke ødelagt. Han ble undersøkt ved metoder som var ferdig utprøvet mange år tidligere og som for lengst var blitt helt normale behandlingsrutiner. Det stemmer at ettervirkningene ofte var ubehagelige, men de gikk over og ga

ikke varige skader i tilfeller som dette. En risiko for livstruende virkninger fantes, men den innskrenket seg til noen promille av pasientene, og hvis den opptrådte slo den ut med det samme.

Mye i Quislings adferd kunne tyde på en personlighetsforandring i forhold til hans adferd tidligere. Monrad-Krohn ønsket å finne ut om dette kunne være forårsaket av en svulst på hjernen. Om svisst var blitt fastslått, ville det berget livet for en mann som lå an til å bli henrettet.

— Feilen man øyensynlig gjorde dengang var å ta Quisling tilbake til rettssalen i dagene etter undersøkelsen. Bivirkningene tilsa at han burde hatt en uke å komme seg på, sier Nornes. — Kritikken kan ikke rettes mot at de medisinske undersøkelser skjedde, men mot at retten ikke utsatte forhandlingene.

— Dahls påstand må avvises, sier professor Ingar Skalpe, sjef for Rikshospitalets nevrologiske seksjon. — Det var betryggende for rettssikkerheten at man fikk klarlagt om formildende medisinske omstendigheter fantes. Det kunne man ikke finne ut på noen annen måte.

Den ene undersøkelsen, luft-encefalogram, gikk ut på å føre inn luft. Den andre, angiografi, ble gjort med et jodholdig kontrastmiddel. Behandlingen skjedde med lokalbedøvelse, ikke uten bedøvelse som Dahl hevder. Bivirkningene kom i form av hodepine, kvalme, svimmelhet osv., men det hadde intet å gjøre med ødeleggelse av hjernen. Monrad-Krohn var en verdensberømt kapasitet i nevrologi. Tanken på at han skulle drive eksperimenter på Quisling er absurd, sier Skalpe.

— Undersøkelser av den-

ne art bør ikke gjøres i en situasjon som setter store mentale krav til pasienten, sier psykiateren Berthold Grünfeld. — Det må være avstand i tid. Om Quisling har vært tilbake i rettsalen dagen etter en slik behandling har det vært en lite hensiktsmessig organisering av rettssakens forløp.

— Medisinske undersøkelser forutsetter frivillighet, sier professor i medisinsk etikk Reidar K. Lie. — Pasienten må gi sitt samtykke, han må få den nødvendige informasjon om virkninger og bivirkninger, og han må ikke bli utsatt for press. For medisinske eksperimenter gjelder strengere regler. Uansett samtykke anses det som ytterst tvilsomt å utføre eksperimenter på fanger, sier Lie.

Quisling ga sitt samtykke til å bli undersøkt, skriver Hans Fredrik Dahl i sin bok. Legene fant ingen hjerne-svulst.